

Essi Haapiainen

NUORTEN KÄYTTÄJÄKOKEMUKSIA JÄMSÄN KAUPUNGIN NUORISOPAL- VELUISTA

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2021

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijä	Essi Haapiainen
Työn nimi	Nuorten käyttäjäkokemuksia Jämsän kaupungin nuorisopalveluista
Toimeksiantaja	Jämsän kaupungin nuorisopalvelut
Vuosi	2021
Sivut	31 sivua, liitteitä 1 sivu
Työn ohjaaja	Sirpa Räikkönen

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia sitä, millaisia ovat nuorten vapaa-ajanvietto-olosuhteet Jämsässä kunnallisen nuorisotyön näkökulmasta sekä millainen merkitys kunnallisella nuorisotyöllä on nuorille. Nuoret saivat mahdollisuuden kuvailla tässä työssä, kuinka he käyttävät Jämsässä vapaa-aikansa sekä ennen kaikkea miten aktiivisesti he käyttävät nuorisopalveluita.

Tässä opinnäytetyössä kuvattiin mitä vapaa-aika itsessään tarkoittaa sekä millainen merkitys sillä on nuorille. Lisäksi sillä selvitettiin, millaisiin nuorisopalveluiden järjestämiin aktiviteetteihin nuoret kertoivat osallistuvansa. Opinnäytetyö käsitteli myös kunnallisen nuorisotyön historian vaiheita ja sitä, millainen merkitys itse nuorisotaloilla ja -tiloissa on ollut ajan saatossa.

Työssä käytettiin aineistonkeruumenetelmänä teemahaastatteluita. Valitulla tutkimusmenetelmällä pyrittiin siihen, että saataisiin mahdollisimman ajankohtaista tietoa ja kokemuksia suoraan nuorisopalveluiden toiminnan kohderyhmältä. Opinnäytetyössä haastateltiin kolmea nuorta ja haastatteluvastaukset teemoitettiin neljään osaan.

Kyseiseen aihepiiriin, eli Jämsän nuorisopalveluiden käyttäjäkokemuksiin liittyvää vastaavanlaista tutkimusta ei toista löydy, jossa asiaa käsiteltäisiin kuten tässä opinnäytetyössä. Siksi tällaista aihealuetta kohtaan heräsi kiinnostus. Työn tuloksena syntyi sellainen kokonaisuus, jota paikallinen nuorisotoimi sekä muut nuorten kanssa toimivat tahot voivat käyttää hyödykseen kehittäessään omaa toimintaa ja vapaa-ajan aktiviteetteja.

Asiasanat: vapaa-aika, nuoret, nuorisotyö, nuorisopalvelut

Degree	Bachelor of Humanities
Author	Essi Haapiainen
Thesis title	User experiences of young people from the youth services of the city of Jämsä
Commissioned by	Jämsän kaupungin nuorisopalvelut
Time	2021
Pages	31 pages, 1 page of appendices
Supervisor	Sirpa Räikkönen

ABSTRACT

The aim of this thesis was to study the leisure conditions of young people in Jämsä from the perspective of municipal youth work and the significance of municipal youth work for young people. In this work, young people were given the opportunity to describe how they spend their leisure time in Jämsä and above all how actively they use youth services.

This thesis described what leisure time itself means and what it means for young people. In addition, it found out what kind of activities organized by youth services young people said they participated in. The thesis also dealt with the stages of the history of municipal youth work and the significance of the youth centers themselves over time.

Thematic interviews were used as a data collection method. The aim of the chosen research method was to obtain as up-to-date information and experiences as possible directly from the target group of youth services activities. Three young people were interviewed in the thesis and the interview answers were themed into four parts.

There is no similar study related to this topic, ie the user experiences of Jämsä youth services, which would deal with the issue as in this thesis. Therefore, interest arose in such an area. The result of the work was an entity that the local youth work and other parties working with young people can use to develop their own activities and leisure activities.

Keywords: leisure time, young people, youthwork, youth services

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	VAPAA-AIKA JA NUORET	6
2.1	Vapaa-ajan merkitys	6
2.2	Vapaa-ajan suhde harrastamiseen	8
2.3	Vapaa-aika ja Jämsän nuoret	9
3	KUNNALLINEN NUORISOTYÖ.....	12
3.1	Nuorisotyön merkitys nuorille.....	12
3.2	Kunnallisen nuorisotyön kehitysvaiheita Suomessa	14
3.2.1	Nuorisotyön alkuaikoja.....	14
3.2.2	Kehittyneempi nuorisotyö.....	15
3.2.3	Nuorisotyö tänään.....	16
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	16
4.1	Kohde ja kohdejoukko	16
4.2	Toteutuksen aikataulu.....	17
4.3	Haastatteluympäristön valinta.....	18
4.4	Tutkimuskysymykset.....	18
4.5	Tutkimusote	19
4.6	Aineiston analyysimenetelmä	20
5	OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	21
5.1	Ajatuksia nuorisopalveluiden näkyvyydestä.....	21
5.2	Nuorisopalvelut on hyvä juttu.....	22
5.3	Rakentavaa asiaa suoraan nuorilta	23
5.4	Toimintaympäristöt ja aktiivisuus	25
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
	LÄHTEET.....	30
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Hyvät vapaa-ajanvietto-olosuhteet ovat nuorille tärkeitä ja niihin nuorisotyöntekijöinä pyritään panostamaan parhaalla mahdollisella tavalla. Varsinkin 15–19-vuotiaat nuoret ovat ikänsä puolesta sen verran haavoittuvassa vaiheessa, että esimerkiksi kavereiden kanssa vietetty vapaa-aika on erittäin merkityksellistä. Kun mietitään kunnallista nuorisotyötä, sillä voidaan päätellä olevan valtavan suuri merkitys nuoren elämässä sekä erityisesti sillä millainen kokemus nuorelle kunnallisen nuorisotyön järjestämällä toiminnalla on.

Nuoret ovat tietynlaisessa siirtymävaiheessa vapaa-ajan käsitteen näkökulmasta, eli lapsuuden ja aikuisuuden välivaiheessa. Tämän vuoksi vapaa-aika näyttäytyy nuorille pakollisen toiminnan, esimerkiksi koulutuksen tai työn vastapainona. Määtän & Tolosen (2011, 6) mukaan he ovat haavoittuvassa asemassa ikään kuin sosiaalinen investointi. Sen vuoksi onkin tärkeää, että tässä vaiheessa oltaisiin nuorten tukena huolehtimassa heidän tilastaan. (Määttä & Tolonen 2011, 6.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on auttaa selvittämään, miten nuoret käyttävät vapaa-aikaansa hyödykseen Jämsän kaupungissa, millaisiksi he kokevat mahdollisuudet harrastaa sekä kuinka tyytyväisiä he ovat alueella järjestettävään vapaa-ajan toimintaan. Tätä tarkastellaan tässä opinnäytetyössä erityisesti kunnallisen nuorisotyön näkökulmasta. Toistaiseksi Jämsässä ei ole toteutettu vastaavanlaista tutkielmaa tai sellaista ei ainakaan ole löytynyt verkkolähteistä hakemalla.

Jämsässä nuorisopalveluiden toiminta on kohdennettu pääasiassa 13–17-vuotiaille nuorille. (Jämsän kaupunki s.a.) Koska maailmassa jyllää edelleen hyvin vahvasti koronaviruksen aiheuttama pandemia, valikoitui siten opinnäytetyön kohderyhmäksi 15–19-vuotiaat nuoret. Heillä on suurella todennäköisyydellä enemmän kokemuksia nuorisopalveluiden toiminnasta ennen pandemiaa, joka mahdollistaa hyvän aineiston tämän työn toteuttamiseksi.

Nuorten antamat teemahaastatteluvastaukset ovat selkeitä ja hyvin ajankohtaisia, jotka auttavat työn tilaajaa oman toiminnan kehittämisessä. Nuoret kertovat muun muassa, että heidän mielestään tiedotus toiminnan sisällöstä on hyvin puutteellista ja kaipaavat siihen kehittämistä. Ilman nuorten suoria ja ajankohtaisia mielipiteitä on lähes täysin mahdotonta edes lähteä miettimään kehitysideoita.

Tämä opinnäytetyö on tarkoitettu olemaan tilaajaa varten sellainen työkalu, jota on mahdollista hyödyntää pidemmällä tähtäimellä toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

2 VAPAA-AIKA JA NUORET

2.1 Vapaa-ajan merkitys

Vapaa-aika on sitä aikaa, mikä koetaan jäävän pakollisten askareiden ja päivän aktiviteettien, kuten palkkatyön ja koulunkäynnin ulkopuolelle. Nuorille vapaa-aika merkitsee erityisen paljon ja se onkin yksi keskeisimpiä toimintaympäristöjä heidän elämässään. Se tarkoittaa aikaa, jolloin nuori muodostaa ympärilleen ystävyys-suhteita, se tarkoittaa hauskanpitoa ja ajanviettoa yhdessä, johon liittyy myös ohjattua tai omaehtoista toimintaa. (Kestilä ym. 2011, 129.)

Hyvien olosuhteiden takaamiseksi vapaa-ajanvietossa myös nuorille ovat käytössä jo vuosikymmeniä sitten luodut Pohjoismaisen hyvinvointivaltion peruspilarit. Julkisella vallalla on vastuu siitä, kuinka kansalaiset voivat, toteutuvatko tasa-arvoasiat sekä yleismaailmalliset sosiaalioikeudet ja täystyöllisyyden mahdollistaminen. Edellä mainittuja asioita on perusteltu sosiaalisella koheesioilla sekä erilaisia yhteiskunnallisia jännitteitä lieventämällä jo silloin, kun Suomesta tehtiin hyvinvointiyhteiskunta. Yhä tänä päivänä nuorten vapaa-aikaan ja sen viettämiseen kuitenkin liittyy eriarvoisuutta, jonka ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi käytetyt toimet ovat yhä julkisen vallan, eli käytännössä kuntien ja valtion, vastuulla. (Kestilä ym. 2011, 129.)

Mielikuvat vapaa-ajasta ovat nuorille varsin usein myönteisiä, vaikkakin siinä ohessa painaa samalla tietynlainen tunne ympäröivän yhteiskunnan hektisyydestä ja kilpailusta. Ajatellaan, että vapaa-aika merkitsee pakosta ja kiireestä irrottautumista. Kuitenkin samaan aikaan se mielletään tilanteeksi, jossa nuori

suorittaa ja hakee itselleen paikkaa näyttää kykynsä yhteiskunnassa esimerkiksi koulutukseen ja sen kautta työelämään hakiessa. Vapaa-aika käsitteenä on toki myös ajansaatossa muuttanut merkitystään: esimerkiksi isovanhempiemme syvälle juurtunut tapa ajatella vapaa-aika ”ensin työ ja sitten huvi”-muodossa merkitsee tämän päivän nuorelle jäljelle jäävää aikaa koulun jälkeen ennen nukkumaanmenoa. (Määttä & Tolonen 2011, 5.)

Vapaa-aika itsessään on nuoren ihmisen elämässä monelta kantilta katsottuna merkityksellistä aikaa. Vapaa-aika ja nuoruus ovat niitä hetkiä, jolloin nuori muodostaa ympärilleen muista nuorista vertaisryhmän, mikä tarkoittaa joukkoa samassa elämänvaiheessa olevia. Nuoret etsivät itseään ja suunnittelevat tulevaisuuttaan yhdessä muiden nuorten kanssa sekä rakentavat identiteettiään usein reflektoinnin keinoin. Sosiaalisten suhteiden muodostumisen näkökulmasta on merkittävää, että nuorella on vertaistaan porukkaa ympärillään. Nuorilla sosiaaliset suhteet ovat monesti sekä virtuaalisiin tiloihin että fyysisiin paikkoihin paikantuvia. Seuraukset voivat olla usein myös materiaalisia suhteita muodostettaessa mikä tarkoittaa mm. sitä, että nuorilla on usein kouluissa omat pienet kaveriporukat, joissa he viihtyvät. Nuoret muodostavat myös joskus isompia verkostoja pienempien kaveriporukoiden kanssa ja tavallisesti esimerkiksi eri kouluista tulevat nuorten muodostamat kaveriporukat koontuvat myös omiin paikkoihin (Aaltonen ym. 2011, 29).

Nuorelle erilaiset ystävyys- ja kaverisuhteet ovat monenlaisia merkityksiä sisältäviä ja nuo merkitykset ovat nuorten itsensä liittämiä niihin suhteisiin. Olennainen osa tuollaista arvokasta suhdetta varsinkin nuorten kanssa on hauskanpito yhdessä ja huumorin käyttö erinäisissä tilanteissa. Lisäksi nuoret pitävät tärkeänä myös vitsailua toisilleen. Aaltonen ym. (2011, 32) kirjoittavat myös, että tuo vitsailu on osoittautunut aiemmissä tutkimuksissa melko vähän huomioiduksi osa-alueeksi. Se kuitenkin on tärkeä osa nuorten yhteisöllisyyden tunteen rakentamista toisten kanssa esimerkiksi harrastuksissa tai nuorisotaloilla.

Nuorisotalot ovat olleet vuosikymmenien ajan paikkoja, joissa nuoret viettävät vapaa-aikaansa mielellään. Kunnallisella nuorisotyöllä on ajansaatossa ollut iso merkitys nuoren terveen kasvun tukemisessa osaksi yhteiskuntaa. Eri

ajanjaksot historian mittaan ovat olleet merkittävinä vaikuttajina muun muassa siinä, millä tavalla nuorisotyötä on pystytty toteuttamaan.

2.2 Vapaa-ajan suhde harrastamiseen

Vuoden 2018 vapaa-aikatutkimuksessa Hakanen ym. (2019, 58–59) kertoo, että kun nuorilta kysyttiin heidän vapaa-aikansa käytöstä, välttelivät he käyttämästä mistään vapaa-ajan aktiviteeteista termiä harrastus. Tämän arvellaan johtuvan siitä, että nuorilla on ilmeisen skeptinen suhtautuminen johonkin omaa aikaa kuluttavaan järjestöön ja sen toimintaan, johon liittyy tietynlainen sitoutuminen. Tänä päivänä yhä vähemmän ja vähemmän nuoria kuuluu mihinkään järjestöön. Ne nuoret, jotka kertovat, etteivät varsinaisesti harrasta mitään, ovat kuitenkin kertoneet, että pelaavat videopelejä tai tietokoneella, käyvät ulkona valokuvaamassa tai ihan kävelyllä vain. Nuoret eivät kuitenkaan omasta mielestä käsitä esimerkiksi valokuvaamista tai videopelien pelaamista harrastuksena, koska ne eivät sido mihinkään järjestön jäsenyyteen. Nykyään nuorten harrastaminen on kynnyskysymys, koska he ajattelevat automaattisesti harrastuksen sitovan heidät säännölliseen toimintaan. (Hakanen ym. 2019, 59).

Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksessa Hakanen ym. (2019, 31) tiedustelivat kohderyhmältä, kuinka ja millaista liikuntaa he vapaa-ajallaan harrastavat. Tutkimus toteutettiin alkuvuodesta 2018, jolloin oli kevättalvi ja kaiken kaikkiaan tuon vuoden vapaa-aikatutkimukseen vastasi yhteensä 1362 lasta ja nuorta. Tutkimuksen toteutusajankohdan vuoksi vastauksissa kävi ilmi, että ne olivat hiukan suuremmalla enemmistöllä talvilajeihin painottuvia. Kun tutkimusta verrattiin vuosien 2012 ja 2015 tutkimuksiin, joiden toteutusajankohdat olivat joulun alla 2012 ja kesällä 2015, oli niiden vastauksissa kuitenkin hyvin paljon yhtäläisyyksiä vuoden 2018 vapaa-aikatutkimukseen. Yhtenä havaintona esitettiin esimerkiksi se, että erilaisten liikuntalajien harrastaminen sekä uudet harrastusmuodot olivat kasvussa. Tämä johtuu siitä, että tutkimukseen vastanneiden lasten ja nuorten vastauksissa nimettiin mm. useita hyötyliikunnan muotoja liikuntaharrastuksiksi.

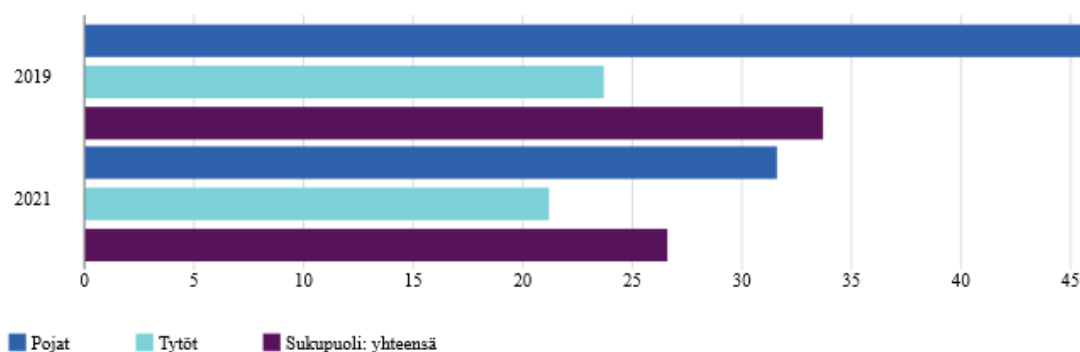
Ruotsin nuorisoasiainhallituksen tekemä aiempi tutkimus koskien nuorten vapaa-ajanviettoa kunnissa osoittaa, että vapaa-ajan aktiviteetit ovat usein kategorisoitu joko organisoiduiksi tai organisoimattomiksi, jäsennellyiksi tai jäsenämättömiksi tai ilmaiseksi ja instrumentaalisiin aktiviteetteihin. Näistä esimerkiksi instrumentaaliset aktiviteetit ovat strukturoituja, eli niillä on jokin pitkän tähtäimen tavoite ja ilmaisulliset puolestaan sellaisia, joilla ei ole varsinaista rakennetta, eli toiminta on hetkessä tapahtuvaa. Toiminnan katsotaan tavallisesti liittyvän erilaisiin nuorten ryhmiin. (Ungdomar, fritid och hälsa... 2007, 9.) Tutkimuksen mukaan (Ungdomar, fritid och hälsa... 2007,9.) hyvin koulustaan huolehtivat nuoret ovat niitä, jotka todennäköisemmin osallistuvat useammin tavoitteellisiin harrastuksiin ja ovat myös sosiaalisesti reippaampia sekä luottavat aikuisiin. Ne nuoret, joilla on vaikeuksia koulussa ja sosiaalisten suhteiden kanssa, ovat niitä, jotka valitsevat enemmän ilmaisuun painottuvia aktiviteetteja vapaa-ajalleen. (Ungdomar, fritid och hälsa... 2007, 9.)

2.3 Vapaa-aika ja Jämsän nuoret

Kouluterveyskyselyssä (2019 & 2021) selvitettiin nuorten kokemuksia esimerkiksi riittävän vapaa-ajantoiminnan järjestämisestä ja muista harrastusmahdollisuuksista. Tuloksia vertailtiin kahden vuoden välillä. Kyselyn mukaan peruskoulun kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista nuorista 33,7 % vastasi vuonna 2019, että Jämsän alueella on riittävästi harrastusmahdollisuuksia ja muuta vapaa-ajantoimintaa järjestettynä. Kaikista vastaajista tyttöjen osuus on 23,7 %, poikien osuus puolestaan 46 %.

Kaksi vuotta myöhemmin vuonna 2021 samaan kysymykseen koskien riittävästä vapaa-ajantoimintaa ja harrastusmahdollisuuksia Jämsän alueella vastasi perusopetuksen kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisista nuorista 26,6 %. Kyselystä huomasi, että esimerkiksi poikien osuus vastaajista verrattuna vuoteen 2019 oli pudonnut huomattavasti. Heidän osuutensa vuoden 2021 vastaajista oli 31,6 %. Vuoden 2021 kyselyyn vastanneiden tyttöjen osuus oli 21,2 %. (Kouluterveyskysely 2019 & 2021.)

Lyhyenä johtopäätöksenä Kouluterveyskyselyn (2019 & 2021) vastauksista selviää, että mitä todennäköisemmin koronapandemialla on osuutta Kouluterveyskyselyn tuloksiin. Tätä selittää esimerkiksi säännöllisen harrastustoiminnan pitkät tauot ja se, että nuorisotiloja jouduttiin pitämään pitkään kiinni. Kuvasta 1 käyvät ilmi nuorten vastaajien osuudet Kouluterveyskyselyn vertauksissa. (Kouluterveyskysely 2019 & 2021.) Vastanneet nuoret olivat joko täysin samaa mieltä tai samaa mieltä, että Jämsän alueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa nuorille.

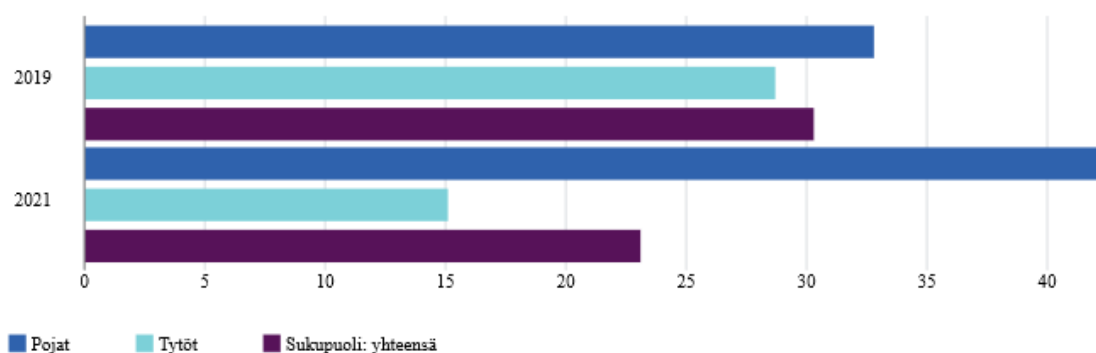
Kuva 1. Kouluterveyskyselyn 2019 & 2021 tuloksia perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaisilta. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

Toisen asteen koulutuksessa esitettiin ensimmäisen- ja toisen vuosikurssin lukiolaisille sama kysymys koskien riittäviä vapaa-ajan vieton mahdollisuuksia Jämsässä. Kouluterveyskyselyn (2019 & 2021) tulosten mukaan vuonna 2019 kaikkien vastanneiden nuorten osuus oli yhteensä 30,3 %. Tällöin poikien osuus kaikista vastaajista oli yhteensä 32,8 %. Samana vuonna kyselyyn vastanneiden tyttöjen osuus oli yhteensä 28,7 %.

Tuoreimpien tulosten mukaan Kouluterveyskyselyyn (2019 & 2021) vastanneiden lukiolaisnuorten osuus kaksi vuotta myöhemmin oli yhteensä 23,1 %, eli pudotusta on tapahtunut. Nyt poikien osuus heistä oli 42,4 %. Tyttöjä oli vuoden 2021 kyselyyn vastanneista nuorista vain 15,1 %. Pudotus on hyvin iso verrattuna kahden vuoden takaisiin lukuihin.

Kuvasta 2 huomaa, että lukiolaispoikien tyytyväisyys Jämsän alueella järjestettävään vapaa-ajan toimintaan on kasvanut reippaasti verrattuna vuoden 2019 lukuihin. Tyttöjen kohdalla kokemukset ovat hyvin päinvastaisia, sillä pu-

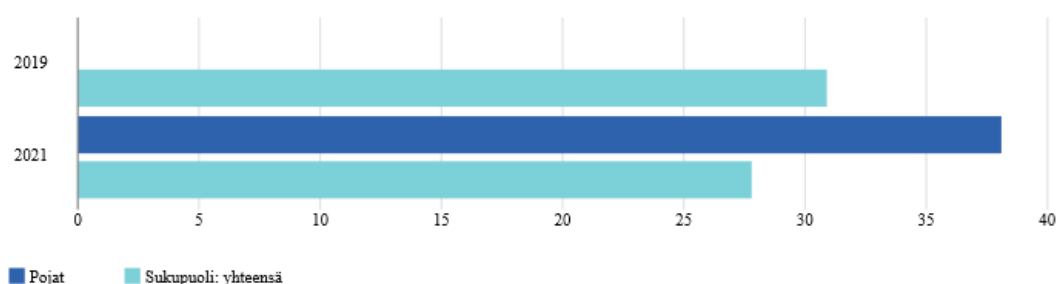
dotus on iso. (Kouluterveyskysely 2019 & 2021.) Poikien tyytyväisyyttä riittäviin vapaa-ajan käytön mahdollisuuksiin sekä tyttöjen tyytymättömyyttä saamaan asiaan selittävät varmasti koronapandemian aiheuttamat muutokset yhteiskunnassa. Lukio-opiskelun ajatellaan olevan yleisesti hyvin raskasta ja erityisesti korona-aikana on lisääntynyt itsenäinen opiskelu. Erityisesti etäopetuksen mukana tuoma verotus suoraan opiskelijan omasta ajasta on saattanut vaikuttaa kuvasta 2 näkyviin tuloksiin tyttöjen kohdalla. Vastaavasti taas poikien tyytyväisyyden kasvua saattaa selittää se, että heidän ajatellaan jo valmiiksi stereotyyppisesti pelaavan runsaasti esimerkiksi videopelejä kavereiden kanssa ja kun etäopetuksen aikana ei ole ollut tarvetta käydä fyysisesti koululla, on siten pelaamiselle ja muulle harrastustoiminnalle jäänyt huomattavasti enemmän aikaa. (Kouluterveyskysely 2019 & 2021.)

Kuva 2. Kouluterveyskyselyn 2019 & 2021 tuloksia lukion 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoilta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Jämsässä ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevien nuorten osuus Kouluterveyskyselyyn (2019 & 2021) vastanneista oli vuoden 2019 indikaattorin mukaan 30,9 %. Vastaava luku kuluvan vuoden 2021 tulosten mukaan oli yhteensä 27,8 % nuorista. Poikien osuus kaikista vastanneista tuoreimpiin Kouluterveyskyselyn tuloksiin oli yhteensä 38,1 %. Indikaattorissa ei ollut mainintaa tyttöjen osuudesta vastanneisiin nuoriin ammatillisen koulutuksen osalta.

Kuvasta 3 selviää, että kyselyyn yhteensä vastanneiden nuorten tyytyväisyys riittäviin vapaa-ajanvieton mahdollisuuksiin on pudonnut vain hiukan koronapandemiasta huolimatta. Näitä lukuja voisi mahdollisesti selittää opiskelun käytännönläheisyys, eli teoreettiseen opiskeluun ei kulu samalla tavalla opiskelijan omaa aikaa kuin esimerkiksi lukio-opinnoissa. Samalla esimerkiksi voidaan ajatella, että usein ammatillisessa koulutuksessa on opiskelun käytännönläheisyyden vuoksi aivan erilainen yhteishenki, mikä heijastuu myös tyytyväisyyteen vapaa-ajassa ja minkä vuoksi pudotus vuoden 2019 vastauksiin verrattuna vuodesta 2021 on pieni kuvan 3 mukaan. (Kouluterveyskysely 2019 & 2021.)

Kuva 3. Kouluterveyskyselyn 2019 & 2021 tuloksia ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevilta. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos.

Kouluterveyskyselyn (2019 & 2021) mukaan kaikkien nuorten vastauksista on huomattavissa pientä tyytymättömyyttä riittävän hyviin vapaa-ajanvieton mahdollisuuksiin, joita koronapandemian muutokset varmasti selittävät. Myös joissain määrin kasvua on tapahtunut, sillä lisääntyneen itseopiskelun mukana on myös tullut uusia mahdollisuuksia hyödyntää omaa aikaa. (Kouluterveyskysely 2019 & 2021.)

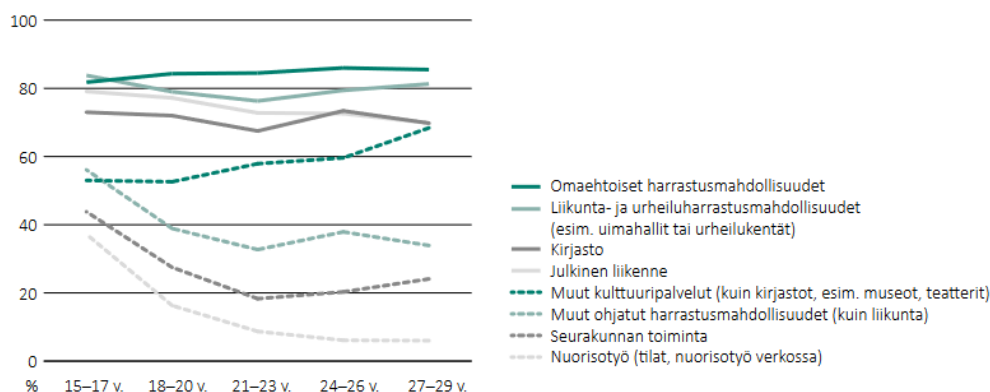
3 KUNNALLINEN NUORISOTYÖ

3.1 Nuorisotyön merkitys nuorille

Myllyniemen & Kiilakosken (2021, 28) mukaan vuoden 2020 Nuorisobarometrissa kunnallisen nuorisotyön tärkeimpänä kohderyhmänä pidetään 13–18-vuotiaita nuoria. Edellä mainitusta ikäryhmästä kaikista aktiivisimpia nuorisopalveluiden käyttäjiä katsotaan olevan 15–17-vuotiaat nuoret, jonka jälkeen nuorisopalveluiden aktiivinen käyttö putoaa huomattavasti. Avoimen nuorisotyön toiminnan, kuten juuri nuorisotilojen käyttö tulisi olla yksi erillinen tutki-

muskohde. Tämän ajatellaan olevan siksi näin, koska nuoret itse ovat määrittelleet ja kokeneet nuorisotilatoiminnan ja sen aktiivisen käytön merkittävänä elämässä. (Myllyniemi & Kiilakoski 2021, 28.)

Kuvasta 4 on mahdollista huomata selvä ero esimerkiksi kulttuuripalveluiden ja nuorisopalveluiden käytön välillä. Viitaten aiempaan kirjoitukseen (s.13) on nähtävissä selvä pudotus nuorisopalveluiden käytön kohdalla. Vastaavasti esimerkiksi kaikkien muiden kulttuuripalveluiden käyttöaste on noussut noin 20-vuotiaiden ikäryhmästä ylöspäin sitä mukaa kuin ikää tulee lisää. Nämä kuvan 4 palveluiden käyttöasteen muutokset ovat todennäköisesti suorassa suhteessa palveluiden tarpeellisuuteen elämäntilanteiden mukautuessa. (Myllyniemi & Kiilakoski 2021, 28.)

Kuva 4. Nuorten vapaa-ajan palveluiden käyttöasteen muutokset iän karttuessa. Nuorisobarometri 2020. Myllyniemi & Kiilakoski 2021, 28.

Erityisesti korona-aikana nuorisotyön merkitys nuorille on korostunut. Nuorisotyön kenttä tarjoaa toiminnalle monipuolisen ympäristön, jota ammattilaisten on velvollisuus ylläpitää hyvänä. Nuorille on nyt ja jatkossakin turvattava palveluiden riittävä saavutettavuus sekä mahdollisuus harrastaa ja tehdä asioita. Koronan jälkipyykkinä nuoret tarvitsevat nyt yhä aiempaa enemmän turvallisia aikuisia ympärilleen, jota kunnallisessa nuorisotyössä halutaan korostaa: yhdenkään nuoren ei tulisi eikä tarvitse jäädä yksin ongelmiansa kanssa. (Salo 2020.)

Salon (2020) mukaan nuorisotyö merkitsee yhdenvertaisuuden toteuttamista sekä ihmisoikeuksien turvaamista kaikille, se on myös turvallisen elinympäristön suojelua sekä ennen kaikkea oikeus tasapuoliseen kohteluun. Nuorisotyön

toteutuminen tulee olla turvattu, erityisesti koronapandemian kaltaisina hankaluuksina aikoina, jolloin sen tärkeys ja merkitys korostuu nuorille. (Salo 2020.)

Nuorisolaki on lähtökohtaisesti se tekijä, joka säättää kunnallisen nuorisotyön sisällön. Laki kertoo myös sen mitä nuorisopolitiikalla ja nuorisotyöllä tarkoitetaan. Näkökulma kunnallisen nuorisotyön suhteen on laaja, jonka vuoksi sen voidaan tulkita sisältävän aivan kaiken kunnissa tapahtuvan työn. (Gretschel ym. 2012, 188–189.) Uusimman lain (Nuorisolaki 21.12.2016/1285) mukaan kuntien velvollisuus on huolehtia, että olosuhteet kaikelle nuoriin liittyvään työhön ja toimintaan ovat kunnossa sekä siitä, että nuoria varten on järjestetty toimintaa ja tiloja.

Kunnallisessa nuorisotyössä tulee ylläpitää myös siitä, että monialainen yhteistyö toteutuu ja sitä toteutetaan. Tämä perustuu nuoren kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Yhden tai useamman kunnan tulee yhdessä katsoa, että etsivää työtä toteutetaan. Sen tavoite on löytää ne nuoret, jotka tarvitsevat erityistä tukea johonkin elämän osa-alueen pulmaan. Tämä on kuitenkin nuoren vapaaehtoisuuteen perustuvaa, haluaako hän sitä, että aloitetaan etsivän nuorisotyön asiakkuus yhdessä nuorisotyöntekijän kanssa. (Nuorisolaki 9.–10. §.)

3.2 Kunnallisen nuorisotyön kehitysvaiheita Suomessa

3.2.1 Nuorisotyön alkuaikoja

Tässä opinnäytetyössä nuorisotyön kehitysvaiheita käsitellään muutamien vuosikymmenien aikavälillä. Tämä johtuu siitä, että aikavälin ollessa suurempi on mahdollista nähdä selkeämmin muutoksia. Kiinnostus tiettyjen vuosikymmenten sisältöön vaikuttaa siihen, miksi tässä opinnäytetyössä tarkastellaan vain tiettyjä ajanjaksoja nuorisotyön kehitysvaiheiden osalta.

Voidaan sanoa, että 1950-luku oli aikaa, joka toimi lähtölaukauksena nuorisokulttuurin syntyä varten. (Lehtonen 2013, 11.) Tällöin takana olivat hetkeä aiemmin päättyneet sotavuodet, ja nuorisolla oli jälleen mahdollisuus harrastaa ja tehdä erilaisia asioita. Lehtosen (2013, 11) mukaan tuolloin ei ollut enää pelkoa siitä, että joku tulee ja keskeyttää toiminnan, oli mahdollisuus uuteen.

Sotavuodet olivat aikaa, jolloin nuorisorikollisuus lisääntyi merkittävästi. Sitä yritettiin kuitenkin kitkeä ahkerasti pois ja usein tässä toimivat erilaiset järjestöt ja yhdistykset. Tuohon aikaan oli tavallista kuulua johonkin nuorisojärjestöön, sillä järjestötoiminta oli hyvin suosittua; moni nuori 1950-luvulla olikin nimenomaan partiolainen tai 4H-yhdistyksellä ohjaamassa kerhoja. Samanaikaisesti yhdistysten uudelleenaktivoituessa myös seurakunnan nuorisotyö nosti päätään jälleen ja seurakunnat tekivätkin tiivistä yhteistyötä nuorten parissa esimerkiksi juuri partiolippukuntien kanssa. (Lehtonen 2013, 11.)

Eri yhdistysten seurantalot toimivat aikansa nuorisotaloina. Lehtosen (2013, 12–13) mukaan ne olivat paikkoja, joissa lapset ja nuoret tapasivat aikuisten mukana toisiaan ja harrastivat yhdessä. Aiemmat tilastot osoittavat, että vanhimpien vastaavien joukossa vuonna 1939 seurantaloja oli Suomessa reilut 2400. Näistä esimerkiksi Nuorisoseurantaloja oli 861. (Lehtonen 2013, 12–13.)

3.2.2 Kehittyneempi nuorisotyö

Vuonna 1986 suomalainen nuorisotoiminta oli jo ehtinyt kehittyä niin paljon, että astui voimaan uusi nuorisotyölaki. Nykyisin sama laki tunnetaan nimellä nuorisolaki. Nyt valtiolta oli mahdollista saada tukea kaupunkien ja kuntien nuorisotyön kehittämiseen sekä nuorisotoimen virkoihin ja uusia nuorisotyöntekijöitä alkoi olla jo paljonkin. Uusi laki mahdollisti myös sen, että kunnallista nuorisotoimintaa voitiin ottaa järjestötoiminnan rinnalle vaihtoehdoksi nuorille. (Lehtonen 2013, 225.)

Aunila (2006) kertoo, että 1980-luku oli osaltaan sellaista aikaa, jolloin nuorisokulttuuriin alkoi tulla paljonkin uusia alakulttuurien muotoja, ja useimmat jo olemassa olleet alkoivat yleistyä yhä laajemmalle. Tällaisia olivat esimerkiksi jo 1970-luvulla Suomeen rantautunut punkkarikulttuuri sekä etenkin nuorten tyttöjen keskuudessa yleistynyt pissaliisamainen lolitakulttuuri. Tuolloin nuoret alkoivat myös tarvita yhä enemmän paikkoja kokoontuakseen yhteen ja varsinkin punkin edustajat pitivät jopa mielenosoituksia sen puolesta, että nuorisotiloja saataisiin. Pian nuorisotaloja ja -tiloja alkoi ilmestyä jopa tiheään tahtiin. (Aunila 2006.)

3.2.3 Nuorisotyö tänään

Tultaessa tähän päivään nuorisotilat ovat vakiinnuttaneet paikkansa kunnissa ja koko yhteiskunnassamme. Viimeisimmän tilastotiedon (Suomen nuorisotyön tilastot 2018) mukaan vuonna 2018 Suomessa on yhteensä 822 kunnallista nuorisotilaa. Näistä Jämsän kaupungissa on 4.

Kuntien tehtävä on myös nykyäänkin huolehtia siitä, että nuorilla on riittävästi palveluita ja nuorisotiloja vapaa-ajan viettoon ja kokoontumisia varten. Kunnat ovat edelleen myös osaltaan huolehtimassa siitä, että nuorista kasvaa aktiivisia yhteiskuntamme jäseniä. (Kalliomaa 2019, 12.)

Ajansaatossa kunnallinen nuorisotyö on ehtinyt muuttua niin paljon, että alan toimijoiden kesken käydään ajoittain kovaakin keskustelua ajankohtaisista teemoista. Tähän sisältyy esimerkiksi kysymys siitä, mitä kunnallisella nuorisotyöllä tänä päivänä tarkoitetaan. Lisäksi keskustelua herättää sekin millaiset toimintamallit nykyään kuuluvat kunnallisen nuorisotyön piiriin. Kaikesta huolimatta kunnallisella nuorisotyöllä on olemassa tietty identiteetti. Tarvittaessa se pyrkii muuntumaan nopealla aikataululla nuorison sen hetkisten tarpeiden mukaisesti. (Gretschel ym. 2012, 187.)

Nuorten osallisuuden edistämiseksi tehtävän työn näkökulmasta Gretschelin ym. (2012, 187) mukaan kunnallisella nuorisotyöllä on erityinen asema ja merkitys. Usein nuorisopalvelut vastaavat esimerkiksi nuorisovaltuustojen toiminnasta. Myös se, että nuorten osallisuudesta huolehtimiseen on erikseen omat henkilöt, on myös kunnan nuorisotyön vastuulla.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Kohde ja kohdejoukko

Opinnäytetyön kohderyhmänä olivat peruskoulun yläastetta käyvät oppilaat sekä toisen asteen oppilaitoksessa opiskelevat opiskelijat. Ikäryhmäksi tutkimukseen valikoituu siten noin 15–19-vuotiaat nuoret. Tarkoituksenani oli haastatella opinnäytetyötä varten viittä nuorta niin peruskoulun päättöluokilta (8.–9. lk.) kuin lukiosta ja ammatillisesta oppilaitoksesta. Loppujen lopuksi

suunnittelemani haastateltavien nuorten määrä karsiutui kolmeen. Opinnäytetyön tavoite oli selvittää, millaisiksi nuoret kokevat heille tarjotut nuorisopalvelut Jämsän kaupungissa ja kaipaavatko he kenties jotakin uutta sisältöä toimintaan, kun suhteellisen lyhyen matkan päässä on kaksi suurta ja tunnettua opiskelijakaupunkia, Tampere ja Jyväskylä.

Jämsä on pieni paikkakunta, jossa tämä opinnäytetyö toteutettiin. Viimeisimmän tilastotiedon mukaan (Tilastokeskus 2020) Jämsässä kokonaisasukasluku on 19 887 asukasta. Vertailukohtaksi otettaessa esimerkiksi naapurikunta Jyväskylä voidaan huomata, että Tilastokeskuksen (2020) mukaan vastaavia lukuja siellä ovat 143 420 asukasta ja koko kaupungin kokonaispinta-ala on 1171,02km². Edellä mainittuja lukuja verrattaessa Jämsän pinta-alaan 1571,37km² (Tilastokeskus 2020) voidaan todeta, että paikkakunta on niillä perusteilla pieni.

Koko Jämsän kaupungin väestöstä tutkimukseni kohderyhmään kuuluvia 15–19-vuotiaita nuoria on 1009. (Tilastokeskus 2020.) Tämä osa suhteutettuna koko kaupungin asukasmäärään on noin 5 %.

4.2 Toteutuksen aikataulu

Opinnäytetyön toteuttaminen aloitettiin kesäkuussa 2021, jolloin suoritin Jämsän kaupungin nuorisopalveluilla Yhteisöpedagogin toimintaympäristöt -harjoittelujaksoa. Tämä tarjosi parhaat mahdolliset puitteet selvittää tarvittavia tietoja esimerkiksi teemahaastattelun suunnittelua varten. Saatuaani hyviä vinkkejä ja ajatuksia mihin opinnäytetyön tilaaja haluaa nuorilta vastauksia, oli mahdollista aloittaa teemahaastattelurungon suunnittelu tutkimuskysymysten pohjalta. Tämä oli hyvä hetki myös miettiä tutkimuskysymyksiä uudelleen, jotta ne vastasivat tämän opinnäytetyön tavoitetta.

Varsinaisten teemahaastatteluiden toteutus päästiin aloittamaan heinäkuun lopusta 2021 alkaen. Haastatteluiden toteuttamiselle takarajaksi asetettiin elokuu 2021, johon mennessä potentiaalisilla haastateltavilla oli mahdollisuus ilmoittaa pystyvätkö he tulemaan haastateltaviksi. Haastatteluun pyydettyjen nuorten joukosta kaikki eivät vastanneet asetettuun aikarajaan mennessä ja siksi päädyttiin toteuttamaan teemahaastattelut kolmen nuoren kanssa. Kaikki

heistä olivat silloin joko toisella-asteella opiskelevia tai perusopetuksen päättöluokkalaisia. Haastatteluiden litterointivaihe jäi kokonaan tehtäväksi syys-lokuun 2021 ajalle, jonka jälkeen tulosluku oli mahdollista kirjoittaa.

4.3 Haastatteluympäristön valinta

Nuorten kanssa käytäviä haastattelutilanteita suunnitellessa oli pyrkimys tarkastella asemaa myös nuoren näkökulmasta, eli millaisten tekijöiden avulla tilanteista saataisiin mahdollisimman helpon ja mukavan tuntuisia. Erityisesti nuorten haastateltavien ollessa kyseessä on ympäristöllä valtavan suuri vaikutus esimerkiksi vuorovaikutuksessa ja siinä, millainen haastattelun sisältö tulee loppujen lopuksi olemaan.

Loikala (s.a.) kirjoittaa blogissaan toimittajan näkökulmista hyviä vinkkejä haastatteluihin, joista itsekin poimin tämän työn toteuttamiseen neuvoja. Esimerkiksi se, että antaa haastateltavalle tilaisuuden vaikuttaa haastatteluympäristöön, on suoraan liitännäinen edellä mainittuihin haastattelutilanteen mukavuuteen sekä mahdollisimman sujuvaan ja antoisaan keskusteluun sekä haastateltavan että haastattelijan osalta. Haastatellut nuoret ehdottivat paikallista kahvilaa haastattelupaikaksi. Kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että heidän valitsema kahvila oli erinomainen paikka haastatteluiden toteuttamiselle, jossa saatiin aikaiseksi erinomaista sisältöä opinnäytetyöhön.

4.4 Tutkimuskysymykset

Nuorisopalvelut Jämsässä olivat minulle opinnäytetyöntekijänä melko uusi ja vieras asia vielä tässä vaiheessa suhteellisen uutena kaupunkilaisena. Koska tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä nuoret ajattelevat Jämsän nuorisopalveluista, löytyivät lopulta myös tutkimuskysymykset toteutettavaa työtä varten. Seuraavat kaksi kysymystä valikoituivat tutkimustyötä varten:

1. Millaiseksi Jämsän nuorisopalveluiden järjestämä toiminta koetaan?
2. Missä asioissa olisi kehittämisen varaa?

Edellä olevien kysymysten avulla oli tarkoitus saada nuorilta juuri sen hetkistä täsmällistä tietoa sekä ajatuksia Jämsän kaupungin nuorisopalveluista, jotta itse tutkimus palvelee tilaajaa parhaalla mahdollisella tavalla. Tavoitteena oli,

että haastattelut ovat nuorille mahdollisimman helppoja ja mukavia hetkiä, jotteivät he koe esimerkiksi haastattelun olevan heille liian haastava tai tilanteen itsessään epämiellyttäväksi.

4.5 Tutkimusote

Opinnäytetyön toteuttamiseksi valittiin laadullinen, eli kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä. Laadullinen tutkimus merkitsee sellaista tieteellistä tutkimusmenetelmää, jossa tarkoituksena on ymmärtää tutkimusongelmaa ja sitä kautta löytää tutkimuskysymysten avulla vastaus tutkittavaan ilmiöön. (Luuppala ym. s.a.) Kun tutkimuksessa käytetään laadullista tutkimusmenetelmää, on tutkimuskohteen otanta tällöin useimmiten harkinnanvarainen. Se tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tekijän näkökulmasta ja hänen asettamien kriteereiden mukaisesti tulevat valikoiduksi sekä tutkittavat (kohderyhmä) että analysoitava aineisto. On silti hyvä muistaa ja ottaa huomioon, että osallistuminen tutkimukseen tulee olla vastaajalle vapaaehtoista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 49.)

Opinnäytetyö toteutettiin käyttämällä aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelua ja tämä tapa valikoitui opinnäytetyöni aineistonkeruumenetelmäksi siksi, että sillä sai ehdottomasti parhaiten asiaa irti suoraan nuorilta, jotka ovat olleet mahdollisesti kauankin mukana nuorisopalveluiden toiminnassa. Tässä kohtaa oli hyvä huomioida nykyinen koronatilanne maailmalla ja Suomessa, jonka vuoksi haastattelut oli tarvittaessa mahdollista toteuttaa etäyhteydellä. Teemahaastattelurunkoa oli mahdollista suunnitella ja toteuttaa tarvittaessa yhteistyössä työelämäkumppanin kanssa, jotta tällä tutkimustyöllä pystytään vastaamaan parhaiten siihen, mitä työn tilaaja haluaa siltä.

Haastattelurungon laatimisessa käytettiin avoimia kysymyksiä, joihin haastateltavien nuorten oli helpointa vastata. Sillä tavoin pyrittiin varmistamaan, että saadaan mahdollisimman laaja aineiston opinnäytetyön toteuttamista varten. Haastateltavia etsiessä hyödynnettiin Jämsän nuorisopalveluiden työympäristöjä mahdollisuuksien mukaan, sillä sitä kautta nuoria oli mahdollista tavoittaa parhaiten.

Toukokuun 2021 aikana aloitettiin teemahaastattelurungon suunnittelu yhdessä tilaajan kanssa ja selvitettiin, millaisia vastauksia he haluavat nuorilta. Kaikki haastattelut toteutettiin kesän aikana siitä syystä, että materiaalin huolelliseen litterointiin jäi syksyksi riittävästi aikaa. Koska tässä tutkimuksessa haastateltiin myös alaikäisiä nuoria, varmistettiin tällöin vielä huoltajalta juuri ennen haastattelua, että nuorella on lupa olla osallistumassa opinnäytetyön tutkimukseen. Alaikäisten osallistumisluvat kerättiin siten, että jokaiselle haastateltavalle lähetettiin sähköpostitse tietosuojailmoitus, josta selvisi millä tavoin opinnäytetyön toteutuksen aikana kerättyä aineistoa käsiteltiin sekä säilytettiin. Nuoren saapuessa haastateltavaksi häntä pyydettiin vielä soittamaan huoltajalle siten, että haastattelijana oli mahdollisuus itse vielä varmistaa nuoren osallistumislupa.

4.6 Aineiston analyysimenetelmä

Opinnäytetyö toteutettiin syksyllä 2021 aiemmin kerätyn haastatteluaineiston pohjalta. Tässä työvaiheessa käytettiin apuna haastatteluiden aikana tehtyjä muistiinpanoja, jotka tukivat työn litterointivaiheessa esille tulleita vastauksia. Kerättyä tutkimusaineistoa vertailtiin lähdekirjallisuuteen sekä aiempiin tutkimuksiin, jotta voitiin selvittää, onko haastattelun tuloksilla mitään yhtäläisyyksiä aiempiin tutkimustuloksiin. Opinnäytetyön toteutusvaihetta hyödynnettiin ajan kanssa huolelliseen litteroimiseen, jotta raportointia varten saatiin hyviä ja selkeitä lähteitä.

Aineiston analysoiminen aloitettiin kuuntelemalla jokainen tutkimushaastattelu ensiksi kunnolla läpi. Haastateltavien suostumuksella vastaukset äänitettiin, mikä helpotti litterointia, eli kirjoittamista. Kun litterointivaiheessa aineistoa käytiin läpi ensimmäistä kertaa, jokainen haastateltava eroteltiin värikoodilla. Se helpotti myös haastatteluiden teemoittamista ja siten litterointia. Haastatteluvastaukset jaettiin neljään eri teemaan: ensiksi yleistietämykseen tutkittavasta aiheesta, sitten mikä tutkimuskohteessa oli haastateltavien nuorten mielestä positiivista. Oli tärkeää saada myös rakentavia ajatuksia, joten haastatteluvastauksia jaettiin vielä rakentavan teeman alle sekä lopuksi vielä ikään kuin palattiin haastateltavan kanssa alkuun. Viimeisenä teemana oli käsiteltävänä itse kokoontumispaikat.

Haastattelut kirjoitettiin vihkoon, jotta ne olivat sanatarkasti myös paperilla. Jokainen haastattelu kuunneltiin vielä erikseen läpi lopuksi, jotta pystyttiin varmistamaan, että kaikki tärkeimmät asiat tulevat selville nuorten vastauksista. Haastatteluvastaukset valikoituivat tuloksiin siten, ettei nuoria ole mahdollista tunnistaa niistä jälkeenpäin. Sen vuoksi tunnistettavia sanoja jätettiin pois kirjoittaessa tuloksia puhtaaksi. Tällä oli tarkoitus varmistaa, että haastateltavat nuoret pysyvät anonyymeinä lukijalle.

Opinnäytetyön tutkimusongelmaa lähestyttiin relativistiseen tapaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että haastateltaessa tutkimukseen osallistuvia aineistoa varten, voidaan asioista puhua useilla erilaisilla tavoilla. Asiasta kuin asiasta ei ole tällöin olemassa yhtä ja ainoaa oikeaa näkemystä, vaan niitä on yhtä monta kuin on haastateltavia ja haastatteliijoitakin. (Saaranen-Kauppinen ym. 2009, 76–77.)

5 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

5.1 Ajatuksia nuorisopalveluiden näkyvyydestä

Ensimmäiseksi tässä työssä toteutetuissa teemahaastatteluissa lähdettiin selvittämään haastatelluilta nuorilta perustietoa Jämsän nuorisopalveluista, eli käytännössä sitä kuinka paljon nuorilla itsellään on tietoa heille tarjolla olevista palveluista ja kuinka kattavasti heidän mielestään heille kohdennetuista aktiviteeteista on saatavilla tarpeellista infoa. Varsinkin nuorisopalveluiden yleisen tason tietämystä kohtaan nuorten vastauksista pystyi päättämään, että he tietävät verrattain vähän kaikista niistä palveluista, joita heillä olisi mahdollisuus käyttää ja haluaisivat tietää enemmänkin, millaisiin toimintoihin heillä on mahdollisuus osallistua. Kysyttäessä nuorilta yleistietämystä he vastasivat muun muassa seuraavasti:

H1: *Öö no mä en tiä oikeen mitään, koska en mä ikinä käy missään. Et sen verran tiedän, että Nurkkis- nuorisotila on olemassa*

H2: *En mä kyllä kauheesti tai sit en oo vaa ite niitä tutkinu, mutta kyllä tietää jotai, että mitä niiku vaikka Nurkkis tarjooo jotain pakuhuone tai tämmösii niinku toimintaa, mutta en kauheesti kyllä tiä*

Nuorten näkemykset nuorisopalveluiden tiedottamisesta ja riittävästä informaatiosta antoivat käsityksen, etteivät he ole kokeneet tiedottamisen olevan riittävä. Nuorisopalveluiden näkyvyys esimerkiksi nuorten käyttämissä sosiaalisen median palveluissa on niin ikään jäänyt haastatteluiden perusteella jokseenkin vajaaksi. Kaikki nuoret kuitenkin olivat yhtä mieltä siitä, että edes jonkinlainen näkyvyyttä on. Aihe jakoi mielipiteitä ja haastateltavista kaksi kertoi seuraavaa:

H2: No tietoo niiku sillei on ehkä vähän heikosti saatavilla kyllä, et pitää niiku aika paljon ite netistä ettiä vaikka, että onko. Toki nyt ku ite oon ollu mukana aika paljon somen kautta, ni sitä kautta oon aika paljon saanu tietoo, mutta jos siellä ei olis ni aika heikosti sitä sais sitte tietoo noista, että pitäs sitte ite netistä ettii sillee

H3: Kyllä sitä saa, ku osaa kysyy. Et vähän sitä näkyvyyttä. Enemmän jää vähän sisäpiirin tietoon tää

Nuorten antamien vastausten perusteella tässä paistaa läpi jonkinlainen pettymys. Nuoret selvästi kaipaavat enemmän tiedottamista, josta kävisi selkeästi ilmi *mitä, missä ja milloin*.

5.2 Nuorisopalvelut on hyvä juttu

Seuraavaksi halusin kuulla nuorilta suoria mielipiteitä Jämsän nuorisopalveluiden järjestämisestä. Tämä kohta oli tarkoitettu olemaan sellainen, että nuorella on mahdollisuus antaa positiivista palautetta anonyymisti. Jokainen haastateltavista nuorista haastateltiin siten yksi kerrallaan. Nuoret kokivat tosi tärkeäksi tämän tilaisuuden päästä kertomaan omia ajatuksia toiminnan sisällöstä.

Tässä kohtaa päästiin ensimmäistä kertaa siihen, että kysymykset jakoivat taiseesti nuorten ajatuksia ja vastaukset olivat hyvinkin erilaisia. Haastateltavilla oli antaa kehuja ja terveisiä laidasta toiseen.

H1: No mitä oon Nurkkiksen toimintaan osallistunu, ni kaikki on huippuihmisiä ja sillee

H2: No sillee, että sitä toimintaa kyllä ainaki on ja että se on sillee monipuolista vaikka vuodenaikaan liittyen, että talvella on luisteluu tai pulkan laskuu ja keväällä tai kesällä saattaa olla jotai uimista tai notskilla vaikka makkaran paistamista tai muuta, et sillei niiku sen puolesta niinku hyvää

H3: Mun mielest sillai on kyllä niiku onnistunu kaikki toiminta ja ne mitä ne on järjestäny ja on sillai mukavaa porukkaa ollu, ketä nyt tiän

Haastateltavat saivat myös kertoa omia näkemyksiään esimerkiksi omista suosikkiaktiviteeteista, joiden on tarkoitus selvittää opinnäytetyön tilaajalle vähintäänkin se, että mistä ei kannata luopua ja mikä on toimivaa. Tässä kohtaa jokaisen haastateltavan vastauksista on pääteltävissä, että toiminta on monipuolista. Toiminnan tärkeys ja monipuolisuus korostuvat.

H3: No mulla ei ihan kauheesti oo kokemusta, mut siis ihan mukavaa yhdessäoloa

H2: No se vähän riippuu siitä et mitä niiku nuorisopalvelut tarjoaa, että onko sitte niinku ihan sitä omaa lempparia. Mutta vaikka talvella just esimerkiks luistelu mitä oon sitten tehnytkin nytten, ni se on ihan kivaa

Nuorten mielipiteitä ja ajatuksia selvitettiin myös sen suhteen, millaisia asioita on heidän mielestään tärkeää ottaa huomioon siinä vaiheessa, kun nuorisohjaajat suunnittelevat toimintaa esimerkiksi nuorisotiloille. Haastateltavien vastauksista selviää muun muassa, että he kaikki pitivät tärkeänä esimerkiksi sitä, että nuoret tulevat kuulluiksi ja heidän mielipiteensä huomioidaan.

H3: No ehkä niinku meidän nuorten toiveet ja se mikä meitä kiinnostaa

H2: No kaikkien mielipiteet ja toiveet ja sillai, et kaikkien toiveet otetaan huomioon

H1: No tottakai et niinku paljonko ihmisiä siihen tulee, et sit niinku osaa suunnitella ja minkä ikäisiä, että se ikäki jakaa aika paljon, et minkälaista toimintaa voi vaikka 12- tai 17-vuotiaalle suunnitella. Niiku että erilaista semmosta. Tärkeintä on ehkä just huomioida monen ikäiset nuoret

5.3 Rakentavaa asiaa suoraan nuorilta

Positiivisten ajatusten ja muiden terveisien lisäksi haastateltavilta oli tärkeää saada myös rakentavaa palautetta. Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli ja on edelleen olla tilaajalle sellainen työkalu, jolla edes jollain tapaa nuorisopalveluita käyttävältä joukolta kerätyillä tiedoilla on mahdollista kehittää toimintaa

jatkossa. Haastateltavilta kysyttiin suoraan esimerkiksi heidän näkemyksiään kehittämiskohteista sekä muun muassa siitä, kuinka heidän mielestään nuorten osallisuus yleisellä tasolla on huomioitu Jämsän nuorisopalveluiden toiminnassa. Nuoret nostivat esille erityisesti toiminnasta tiedottamista ja muuta aihepiiriin liittyvää mainontaa koskevia asioita, sillä he kokivat sen sosiaalisen median ympäristöistä huolimatta olevan aika vähäistä.

H2: No ehkä se tiedotus just noista palveluista sillee, että vois iha hyvi niiku olla somessa enemmän niinku vaikka mainostais just missä nuoret on. Et sitä kautta sais varmaan nuorillekki enemmän sitte

H3: Sitä tiedotusta vois tosissaan kehittää paremmaks, muuten ehkä vähän hankala sanoo mitään

Pyysin haastateltavaa nuorta tarkentamaan hieman vastaustaan, että mitä hän tarkoittaa tässä tapauksessa hankalalla, johon hän vastasi:

H3: No just sitä ku ei oo oikeen ollu mukana ja jos mainonta ois vähän näkyvämpää, ni vois todennäkösemmi osallistuu sit

Haastateltavista yksi ei osannut oikein erotella mitään erityisiä kehityskohteita ja näkeekin nuorisopalveluiden toiminnan omasta näkökulmastaan riittävänä. Nuoren mielestä hän ei oikein ole edes osannut painaa mieleensä puutteita nuorisopalveluissa.

H1: En mä oikeen tiä mitä pitäs silleen parantaa, koska en mä oo sillein kiinnittäny huomiota mihinkään puutteisiin. Et mulle riittää se mitä on

Haastatellut nuoret olivat pääpiirteittäin positiivisella ja rakentavalla linjalla. Parantamisen varaa löytyy jonkin verran, mutta se, että nuoria kuunnellaan ja vaikuttamisen mahdollisuuksia on, pidetään tärkeänä juttuna. Tässä työssä selvitettiin myös näkökulmaa haastateltavien omasta osallisuudesta, että miten nuoret itse kokevat päässeensä vaikuttamaan nuorisopalveluiden toimintaan. Heidän vastauksistaan selviää esimerkiksi se, että oma vaikuttamismahdollisuus on ollut jopa uusi juttu eikä aiempaa tietoa asiasta ole juurikaan ollut. Toisaalta taas on pystytty olemaan hyvinkin vaikuttamassa toimintaan ja toisaalta on vaikea sanoa mitään, jos ei ole osallistunut aktiivisesti.

H3: *No toki jos osallistuis ni kyllä varmasti pääsis vaikuttaa siihen juttuun, mut ku ei oo pahemmin ollu mukana ni en sillei oo vaikuttanu*

H1: *Öö no yllättävän hyvin, et mä oletin, että se ois ollu vaikeempakin*

H2: *On sillei pystyny sanomaan tai niiku esittämään toiveita, että mitä voijjaa vaikka tehä, esimerkiks just luistelu tai muut semmoiset*

Haastateltaville nuorille annettiin myös mahdollisuus esittää toiveita toiminnan suhteen, joka houkuttelisi mahdollisesti jatkossa olemaan aktiivisempia osallistujia nuorisopalveluiden toiminnassa. Tämä oli nuorten mielestä kiva juttu ja kehitysideoita toiminnan suhteen tuli laidasta laitaan. Haastateltavat kertoivat, että he pitävät tärkeänä sitä, että kaikkia nuoria kuunnellaan ja he saavat olla jollain tapaa mukana toiminnan suunnittelussa. Vastauksista selviää myös, että nuoret osaavat sanoa asioita todella viisaasti.

H2: *No se ois kyllä kiva, että ois jotain myös vähän vanhemmille nuorille niiku vaikka alle kaksykt vee, ees niiku vaikka jotain.*

H3: *Jotai reissuja ois kiva olla jonnekki, ihan siis Suomessa, ku siihen ei tarvii niin monia erilaisia lupia sit eikä ihan jättisummia rahaa*

5.4 Toimintaympäristöt ja aktiivisuus

Tässä opinnäytetyössä oli myös tärkeää selvittää haastateltavilta nuorilta, että mitä asioita he tietävät itse toimintaympäristöistä. Tällä tietoisuudella on merkittävä vaikutus nuorten omaan osallistumisaktiivisuuteen. Esimerkiksi se haluttiin tässä opinnäytetyössä selvittää, että ovatko nuorisotilat kuinka helposti nuorten saavutettavissa ja mitä nuoret tietävät niiden nimistä. Haastateltavista nuorista kaksi kertoi asuvansa lähimmästä nuorisotilasta vain kivenheiton päässä.

H3: *Nurkkis on lähimpänä ja taitaa olla joku alle puol kilsaa matkaa, et sillai tosi lähellä*

H2: No Nurkkis on lähin, ja mitähän tosta ois matkaa... ehkä puoltaista kilometriä suurin piirtein

Yksi haastateltavista nuorista kertoi asuvansa kauempana Jämsän ydinkeskustasta, jossa myös Nurkkis- nuorisotila sijaitsee. Hän kuitenkin osasi kertoa mikä nuorisotila on lähimpänä.

H1: Lähimmälle nuorisotilalle on matkaa ehkä kaheksan kilometriä, eli tohon Nurkkikselle

Tiedetään, että viime aikojen tilanteella maailmassa on ollut myös valtavan suuri vaikutus nuorisotyöhön. Siitä johtuen esimerkiksi nuorisotiloja on jouduttu pitämään pitkiäkin aikoja kiinni. Haastateltavilta selvitettiin ennen koronaepidemian alkamisen ajalta esimerkiksi sitä, että kuinka aktiivisesti he ovat silloin osallistuneet toimintaan. Näin oli mahdollista saada parempaa dataa käyttökokemuksiin liittyen.

H1: Öö no esim. kerhotoiminnassa olin aina paikalla, mutta sit muuten vapaa-ajalla Nurkkiksella mä en oo oikeen käyny

H2: Enpä oikeestaan juurikaan mitenkään, että ku pysty sitten viettämään muuten aikaa kavereitten kanssa tai niiku tällee muussa toiminnassa

Pyysin haastateltavaa tarkentamaan hieman vastaustaan, että mitä hän tarkoittaa muulla toiminnalla suhteessa nuorisopalveluihin ja sillä, että muuten pystyi näkemään kavereita, johon nuori vastasi:

H2: No just sitä kun sit oli tilat kiinni ja sillee, ni sit osallistuin so-messa enemmän, mut ennen sitä en oo oikeen tarvinnu tämmöstä

Haastateltavilta kysyttiin myös mikä heidän nykytilanteensa on nuorisopalveluiden toimintaan osallistumisen suhteen.

H3: Tilanne on edelleen aika sama, et en oikeen oo mukana, mut voisinkin mieltä et osallistuisin joskus

H1: Mä oon aika epäaktiivinen tällä hetkellä, et voisinkin olla vähän aktiivisempi

H2: *No siis oon aika paljon aktivoitunu nyt ennen edellistä kesätaukoa, varsinki talvella ja keväällä*

Haastateltavilta nuorilta selvitettiin vielä lopuksi myös sitä, että tietävätkö he muiden Jämsän kaupungin nuorisotilojen sijainnista mitään. Tällä pyrittiin hakemaan tätä työtä varten vielä lisäselvitys siitä, että mitä voisi olla vielä kehitettävissä.

H1: *Öö no tota.. muitten nuorisotilojen sijainnista mulla ei oo yhtään mitään hajua. Mut ois se kiva tietää et missä on muita ja lisää porukkaa pyörimässä*

H2: *No en oikeestaan tiä ku ton Nurkkiksen vaan, et esimerkiks en tiä missä vaikka Jämsänkoskella on. Et se on oikeestaan toi Nurkkis vaan missä käyn. Tavallaan miks muuta siis ettimään*

H3: *No onhan tuolla Koskella yks paikka, et sen tiiän lisäksi ainakin*

Tästä voidaan saada selville esimerkiksi se, että nuorilla ei juurikaan ole tietoa nuorisotiloista, joita heillä olisi mahdollisuus käyttää. Nuoret tiesivät, että on olemassa nuorisotiloja, joissa nuoriso-ohjaajat järjestävät toimintaa ja vapaa-muotoista oleskelua.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kaikkien kolmen haastateltavan nuoren vastauksia verrattaessa toisiinsa on selvää, että he kokevat varsinkin toiminnasta tiedottamisen puutteellisena. Pääteltävissä kuitenkin on, etteivät kaikki nuoret edes tiedä, missä kaikkialla nuorisotilojen tai ylipäänsä nuorisopalveluiden toiminnasta tiedotetaan. Kolmesta haastateltavasta kaksi kertoi, että heidän mielestään tietoa on saatavilla suhteellisen heikosti, vaikkakin sitä on saatavilla. Nuoret kertoivat, että tieto jää enemmän sisäpiirille, eli ne nuoret, jotka osallistuvat aktiivisesti toimintaan, tietävät myös missä tapahtuu ja mitä tapahtuu.

Näistä ajatuksista voisi lähteä ensimmäisenä kehittämään tiedotusta ja toimintaa yhä paremmaksi. Se, että nuoret ylipäänsä tietävät, missä toiminnasta tiedotetaan, on avainasemassa. Tätä opinnäytetyötä varten haastatellut nuoret

toivoivat esimerkiksi enemmän sosiaalisen median näkyvyyttä. Sitä voisi läheteä parantamaan esimerkiksi siten, että selvitetään jo olemassa olevien työmuotojen kautta missä sosiaalisen median kanavissa nuoret toivovat toiminnasta tiedotettavan. Vaikka tähän opinnäytetyöhön haastatellut kolme nuorta kertoivatkin, että he tietävät nuorisopalveluiden käyttävän sosiaalisen median sovelluksia tiedottamiseen, ei kuitenkaan ole aina itsestään selvää, että nuoret tietävät niistä.

Jokainen haastateltu nuori piti tärkeänä sitä, että nuorisopalveluilla on olemassa toimintaa. Heistä kaikki olivat jo siinä vaiheessa, että he ovat joko jääneet tai ovat pikkuhiljaa jäämässä ulos nuorisopalveluiden toiminnan pääasiallisesta kohderyhmästä. He toivoivat parannuksena esimerkiksi sitä, että toimintaa olisi, mutta kuitenkin alle 20-vuotiaille nuorille. Sitä voisi parantaa esimerkiksi järjestämällä vaikka joka toinen viikko yhden nuorisotilailan, joka olisi rajattu 16–19-vuotiaille. Tämä tavoittaisi siten helpommin niitä nuoria, jotka opiskelevat toisen asteen oppilaitoksissa, mutta ovat jo ehtineet täyttää 18 vuotta. Viitaten aiempaan kirjoitukseen (s.6) tämä on juuri niitä merkityksellisiä hetkiä nuorelle ylläpitää jo olemassa olevia kaverisuhteita sekä tilaisuus muodostaa uusia ja siten luoda vapaa-ajan käytöstä merkittäviä ja mielekkäitä hetkiä omaan elämään.

Opinnäytetyön tuloksia verrattaessa esimerkiksi Kouluterveyskyselyn (2019 & 2021) tuloksiin on huomattavissa tiettyjä yhtäläisyyksiä opinnäytetyötä varten haastateltujen nuorten vastauksiin. Tämä koskee erityisesti lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden tulostaulukosta nähtäviä (s.11) lukuja. Varsinkin tyttöjen kokemukset riittävästä vapaa-ajan toiminnasta ja harrastusmahdollisuuksista täsmäävät esimerkiksi sen kanssa, että tuloksissa ilmeni nuorisopalveluiden käyttöasteen olevan vähäistä. Jokainen haastateltava osasi tosin nimetä koronapandemian vaikutukset toimintaan, mutta korostivat silti, että nuorisopalveluiden ollessa näkyvämmiin esillä voisivat todennäköisesti hekin olla aktiivisemmin mukana.

Tässä opinnäytetyössä haastateltujen nuorten mukaan on valtavan iso merkitys, että heitä haastatellaan tällaista työtä varten. Haastatteluiden onnistuminen on hyvän lopputuloksen kannalta merkittävä asia, vaikkakaan hyvän

haastattelun toteuttaminen ei aina ole helppo asia. Jokainen kolmesta nuoresta, joita haastateltiin tässä työssä, piti itse haastatteluhetkeä merkittävänä väylänä olla vaikuttamassa nuorisopalveluiden kehittämisessä. Tätä tukee sekä johdannossa että teoriassakin (s.5–6) mainittu vapaa-ajan merkitys nuorelle. Se, että nuorella on hyvät mahdollisuudet päästä olemaan osana toiminnan suunnittelua ja kehittämistä, vaikuttaa välillisesti ja välittömästi myös siihen, että vapaa-ajan toiminnasta muodostuu nuorelle merkityksellistä. Nuoret linkittävät merkitykselliset ihmissuhteet, kuten esimerkiksi tietyt ystävät ja ystäväporukat helposti paikkoihin, joten siksikin on tärkeää, että nuorisotilojen toimintaa sekä nuorisotiloja pidetään helposti saavutettavissa.

LÄHTEET

- Aaltonen, S., Kivijärvi, A., Peltola, M. & Tolonen, T. 2011. Ystävydet. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 112, 29–56.
- Aunila, S. 2006. Punkkarin elämänarvot. Punkkarit erottuivat katukuvasta 1980-luvulla räväkällä pukeutumisella. Tyyliin kuuluivat hakaneulat, koiran kaulapannat ja irokeesikampa. Yle. Videoklipp. Päivitetty 3.5.2016. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2006/09/08/punkkarin-elamanarvot#media=4292> [viitattu 14.3.2021].
- Gretschel, A. & Kiilakoski, T. (toim.). 2012. Demokratiaoppitunti: lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 118.
- Hakanen, T., Myllyniemi, S. & Salasuo, M. 2019. Oikeus liikkua. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2018. Teoksessa Hakanen, T., Myllyniemi, S. & Salasuo, M. (toim.) Oikeus liikkua. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2018. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtion liikuntaneuvosto. Julkaisuja 2019:2. Valtion nuorisoneuvosto. Julkaisuja 61. Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 215, 53–80.
- Jämsän kaupunki. s.a. Nuoriso. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.jamsa.fi/palvelut/nuoriso> [viitattu 20.11.2021].
- Kalliomaa, J. (toim.). 2019. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2019. Helsinki: Suomen Kuntaliitto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/julkaisut/2019/2022-kunnallinen-nuorisotyö-suomessa-2019> [viitattu 14.3.2021].
- Kestilä, L., Määttä, M. & Peltola, M. 2011. Rakenteet. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 112, 129–144.
- Kouluterveyskysely. 2019 & 2021. Jämsä, Perusopetus 8. ja 9.lk. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. WWW-dokumentti. Päivitetty 4.10.2021. Saatavissa: https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset2?alue_0=601346&mittarit_0=200138&mittarit_1=199398&mittarit_2=199385&vuosi_0=v2019&kouluaste_0=161293# [viitattu 3.11.2021].
- Kouluterveyskysely. 2019 & 2021. Jämsä, Lukio 1. ja 2. vuosi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. WWW-dokumentti. Päivitetty 4.10.2021. Saatavissa: https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset2?alue_0=601346&mittarit_0=200138&mittarit_1=199398&mittarit_2=199930&vuosi_0=v2019&kouluaste_0=161123# [viitattu 20.11.2021].
- Kouluterveyskysely. 2019 & 2021. Jämsä, Ammatillinen oppilaitos. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. WWW-dokumentti. Päivitetty 4.10.2021. Saatavissa: https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset2?alue_0=601346&mittarit_0=200138&mittarit_1=199398&mittarit_2=199930&vuosi_0=v2019&kouluaste_0=161219# [viitattu 20.11.2021].
- Lehtonen, T. 2013. Nuoret, ajat & tilat. Nuoret ja nuorisotilat eri vuosikymmeninä. Turku: Nuoperi. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.nuoperi.fi/julkaisu10.php> [viitattu 14.3.2021].

Loikala, S. s.a. Miten suunnitellaan haastattelu? Toimittajan vinkeillä saat kiinnostavaa sisältöä. Blogi. Saatavissa: <https://wonderus.fi/blogi/miten-suunnitellaan-haastattelu-toimittajan-vinkeilla-saat-kiinnostavaa-sisaltoa/> [viitattu 18.10.2021].

Luuppala, A., Mäkinen, K & Räisänen, K. 2017. Soluessee: tutkimusmenetelmät. Proakatemia essee pankki. WWW- dokumentti. Saatavissa: <https://essee pankki.proakatemia.fi/soluessee-tutkimusmenetelmat/> [viitattu 25.4.2021].

Myllyniemi, S. & Kiilakoski, T. 2021. Palvelujen käyttö, tarve ja riittävyys. Teoksessa Berg, P. & Myllyniemi, S. (toim.) Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020. Valtion nuorisoneuvosto. Verkkojulkaisuja 67. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto. Verkkojulkaisuja 157. Opetus- ja kulttuuriministeriö, 23–40. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf> [viitattu 20.11.2021].

Määttä, M. & Tolonen, T. 2011. Johdanto. Teoksessa Määttä, M. & Tolonen, T. (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 112, 5–11.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2009. Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV. Kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston julkaisuja. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf> [viitattu 26.4.2021].

Salo, A. 2020. Nuorisotyön merkitys korostuu poikkeusoloissa. Blogi. Päivitetty 9.9.2020. Saatavissa: <https://ihmisoikeusliitto.fi/nuorisotyon-merkitys-korostuu-poikkeusoloissa/> [viitattu 21.11.2021].

Suomen nuorisotyön tilastot. 2018. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Verkkojulkaisu. Saatavissa: <https://nuorisotilastot.fi/101/visualisoinnit/kuntien-nuorisotyö/> [viitattu 14.3.2021].

Tilastokeskus. 2020. Tilastolukuja Jämsästä ja Jyväskylästä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/> [viitattu 17.5.2021].

Ungdomar, fritid och hälsa. En forskningsöversikt om fritidens skydds- och riskfaktorer. 2007. Ungdomsstyrelsen. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mucof.se/publikationer/ungdomar-fritid-och-halsa> [viitattu 13.3.2021].

Teemahaastattelurunko

TEEMA 1) Yleistietämys Jämsän nuorisopalveluiden toiminnasta

1. Kuinka paljon sinä tiedät Jämsän nuorisopalveluista?
2. Miten hyvin nuorisopalvelut ovat mielestäsi esillä?
3. Millaiseksi koet esimerkiksi tiedottamisen ja onko infoa saatavilla riittävästi?

TEEMA 2) Hyvät asiat Jämsän nuorisopalveluista

4. Mitä hyvää sanottavaa sinulla on nuorisopalveluista? (kehuja, muita terveisiä jne.)
5. Mitkä aktiviteetit kuuluvat sinun omiin suosikkeihisi?
6. Millaiset asiat ovat mielestäsi tärkeitä ottaa huomioon toimintaa suunniteltaessa?

TEEMA 3) Rakentavia ajatuksia

7. Millaisissa asioissa olisi mielestäsi kehitettävää?
8. Kuinka hyvin nuorten osallisuus on mielestäsi huomioitu toiminnassa?
9. Miten hyvin olet omasta mielestäsi päässyt vaikuttamaan aktiviteettien suhteen?
10. Minkälaisia asioita mahdollisesti kaipaisit nuorisopalveluiden toiminnassa lisää?

TEEMA 4) Oma osallistumisaktiivisuus

11. Kuinka paljon sinulla on matkaa lähimmälle nuorisotilalle? Mikä tila?
12. Aikana ennen koronaa: miten aktiivisesti osallistuit nuorisopalveluiden toimintaan?
13. Kuinka aktiivinen nuorisopalveluiden toimintaan osallistuja nykyään olet?
14. Jos/kun käyt nuorisotiloissa, niin miten aktiivisesti olet vierailut muissa kuin asuinpaikkaasi lähimpänä olevassa?
15. Miten hyvin tiedät Jämsän muiden nuorisotilojen sijainnista?